

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind controlul constituționalității dispozițiilor pct.10
alin.2 din Regulamentul cu privire la modul de perfectare
și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului
național de pașapoarte

Nr.16 din 19.05.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.37/19 din 05.06.1997

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:

Gheorghe SUSARENCO - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Nicolae OSMOCHESCU - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea Ludmilei Zadorojnîi, grefier, domnului Vladimir Solonari, președintele Comisiei parlamentare pentru drepturile omului și minoritățile naționale, autorul sesizării, domnilor Vladimir Molojen, viceministru al afacerilor interne, și Mihail Știrban, viceministru al dezvoltării teritoriului, construcțiilor și gospodăriei comunale, reprezentanții Guvernului, conducându-se de dispozițiile art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul cu privire la controlul constituționalității dispozițiilor pct. 10 alin. 2 din Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului național de pașapoarte, anexa nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 376 din 6 iunie 1995 "Cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte".

Temei pentru examinarea dosarului, conform art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a servit sesizarea domnului Vladimir Solonari, deputat în Parlament, acceptată spre examinare și soluționare în fond și inclusă în ordinea de zi prin decizia Curții Constituționale din 11 martie 1997.

Examinînd sesizarea în cauză, analizînd argumentele expuse de părți în ședință,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. Pentru executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 144 din 20 septembrie 1993 "Cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte și Registrului de stat al populației" și Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr. 274-XIII din 9 noiembrie 1994 "Pentru punerea în aplicare a Legii privind actele de identitate din Sistemul național de pașapoarte", Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărîrea nr. 376 din 6 iunie 1995 "Cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte", a aprobat Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului național de pașapoarte (în continuare Regulament).

La 27 februarie 1997 domnul Vladimir Solonari, deputat în Parlament, a sesizat Curtea Constituțională, indicînd că o serie de dispoziții normative contravin art. 27 alin. (2) din Constituție și anume:

a) punctul 10 alineatul 2 din Regulament: "Cetățenii sînt obligați să obțină înscrierea mențiunii de stabilire a domiciliului în termen de 3 zile din momentul sosirii";

b) limita minimă de 9 metri pătrați obligatorii de spațiu locativ pentru efectuarea înscrierii cetățenilor, stabilită prin Hotărîrea Sovietului Miniștrilor al RSS Moldovenești nr. 341 din 7 octombrie 1974 "Despre Hotărîrea Sovietului Miniștrilor al URSS nr. 678 din 28 august 1974 "Despre regulile vizei de reședință a cetățenilor";

c) art. 42 din Codul cu privire la locuințe al Republicii Moldova ce stabilește obligativitatea spațiului locativ de 9 metri pătrați pentru obținerea vizei de reședință.

În sesizare autorul menționează că potrivit art. II din Titlul VII "Dispoziții finale și tranzitorii" din Constituție "Legile și celelalte acte normative rămân în vigoare în măsura în care nu contravin Constituției".

2. Art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova proclamă că demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme, a căror respectare și protecție este o obligație a statului.

3. Una din libertățile fundamentale ale omului o constituie dreptul la libera circulație, consfințit în art. 27 din Constituție.

4. Exercițiul unor drepturi sau a unor libertăți, conform art. 54 din Constituție, poate fi restrâns numai prin lege și dacă se impune după caz pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor; desfășurarea anchetei penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori avarii.

5. Existența instituției "viza de reședință" în legislația Republicii Moldova, utilizarea ei în raporturile sociale vine în contradicție cu normele și principiile constituționale expuse mai sus, constituind o piedică în exercitarea dreptului cetățenilor Republicii Moldova la libera circulație.

Principiul de evidență a cetățenilor ce domiciliază în republică prin acordarea vizei de domiciliu de către organele afacerilor interne din localitatea de reședință, determinat în pct. 10 alin. (1) din Regulament, este neconstituțional și vine în contradicție cu dreptul enunțat. Cu atât mai mult cu cât, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 144 din 20.09.93, a fost inițiată crearea Registrului de stat al populației pe baza sistemului internațional de evidență computerizată a populației și de control, potrivit căruia evidența cetățenilor este efectuată pe alte criterii.

6. Acte de identitate în sistemul național de pașapoarte, în baza art. 1 din "Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte", sînt toate tipurile de pașapoarte, buletine de identitate și permise de ședere. Actele de identitate, conform Legii nr. 273-XIII (pentru pașapoarte - art. 2 alin. (5), buletinele de identitate, permisul de ședere - art. 3 alin. (4) și (10), nu cuprind date despre "viza de reședință" sau "viza de domiciliu". Mențiunea - "numărul și data eliberării autorizației de domiciliere" (art. 3 alin. (4) lit. r) este prevăzută exclusiv pentru buletinele de identitate și permisele de ședere.

Curtea Constituțională nu contestă necesitatea înregistrării și evidenței populației în stat. În același timp, Curtea Constituțională menționează că formele și metodele acestora nu trebuie să vină în contradicție cu art. 27 alin. (2) din Constituție, care stipulează: "Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară". De aceea includerea în textul Regulamentului a unor dispoziții ce conțin obligativitatea obținerii "vizei de reședință" (sau a "vizei de domiciliu") este în contradicție cu principiul enunțat în "Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte" nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 și este neconstituțională în baza art. 27 alin. (2) din Constituție.

7. Hotărîrea Sovietului Miniștrilor al RSS Moldovenești nr. 341 din 7 octombrie 1974 "Despre regulile vizei de reședință a cetățenilor" și Codul "Cu privire la locuințe al Republicii Moldova", aprobat prin Legea Sovietului Suprem al RSS Moldovenești nr. 2718-X din 3 iunie 1983, au fost adoptate anterior intrării în vigoare a Constituției Republicii Moldova din 29 iulie 1994.

Consfințirea în actele normative contestate a noțiunii de "viză de reședință" (sau "viză de domiciliu") contravine art. 27 alin. (2) din Constituție. În consecință, în baza art. II din Titlul VII "Dispoziții

finale și tranzitorii" din Constituție, dispozițiile normelor de drept din actele normative sus-numite ce conțin noțiunea "viză de reședință" (sau "viză de domiciliu") nu pot rămâne în vigoare.

Curtea Constituțională reține că îngrădirile, stabilite prin limita minimă de spațiu locativ pentru efectuarea înscrierii cetățenilor, prevăzută prin Hotărîrea Sovietului Miniștrilor al RSS Moldovenești nr. 341 din 7 octombrie 1974 "Despre Hotărîrea Sovietului Miniștrilor al URSS nr. 678 din 28 august 1974 "Despre regulile de reședință a cetățenilor", normă prevăzută și în art. 42 din Codul cu privire la locuințe al Republicii Moldova, adoptat prin Legea Sovietului Suprem al RSS Moldovenești nr. 2718-X din 3 iunie 1983, din momentul intrării în vigoare a Constituției Republicii Moldova și-au pierdut puterea juridică și nu pot fi aplicate.

În baza celor expuse, călăuzindu-se de art. 4 alin. (1) lit. a) și 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 6, 62, 68 din Codul jurisdicției constituționale,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Recunoaște neconstituționalitatea pct. 10 din "Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului național de pașapoarte", aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 376 din 6 iunie 1995 "Cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte", precum și toate dispozițiile care conțin locuțiunea "viză de domiciliu" și "viză de reședință".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi atacată și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 10 zile de la data adoptării.

PREȘEDINTE

Gheorghe SUSARENCO

Chișinău, 19 mai 1997.

Nr. 16.